

SOČA

(Večerno izdanie).

Izhaja trikrat na teden - šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdanie opoldne, večerno izdanie pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana.

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6.60
pol leta 6 . 60 . 3.30
četrt leta 3 . 30 . 1.65
Posanišne številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabrčček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oslamo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1.60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nupski ulici; — v Trzinu v tobakarni Lavrončič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 13. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnisti.

Neplačanih pism ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnništvo.

Oglaš in poslanice
se računajo po polt-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.
Naročnino in oglaš je plačati loco Gorica.
„Goriška Tiskarna“ A. Gabrčček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katere izhaja mesečno v splošnih obsežnih 5 do 6 poltar stane vsakoletno 1 gl. 80 kr. — Oglaš v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. polt-vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabrčček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Zaupni shod

„narodno-napredne stranke“ na Goriškem.

Danes ob 11. predpoldne je pričel zaupni shod naše čile narodno-napredne stranke v dvorani „Slovenske Čitalnice“ v Gorici. — Brez slehernega hrupa, brez posebnih priprav, kar tako samo po sebi je dozorelo vprašanje, katero so sprožili razni rodoljubi že lani, t. j. da se naša stranka organizuje na demokratiški podlagi po shodu zaupnih mož iz cele dežele, ki izvolé svoj izvrševalni odbor, kateri bo vodil vse delovanje stranke na podlagi jasnih načel.

Danes so se zbrali zaupni možje iz cele dežele, da postavijo delovanje naše stranke na tako podlago, ki zagotavlja popoln uspeh. Čas ni ugoden, potovanje od daleč ni prijetno, vendar se je zbralo danes v Gorici odlično število mož, ki se štejejo med napredne Slovence.

Tem odličnjakom našega naroda veljaj danes naš presrčen pozdrav: Dobro došli v soléni Gorici! Seme, katero vsadite danes v rodovitno zemljo, obrodi gotovo obilo dobrega sadu. Bodite si vedno svesti te svoje velike naloge in ostanite vedno in povsod zvesti delavci za vsestranski svobodni razvitik našega naroda po zdravih načelih naše stranke. Sklenimo svoje vrste v čvrsto, nepremagljivo četo, ki ve, kaj hoče, in je tudi sposobna, da doseže postavljeni namen.

Pripravljalni odbor je predložil v razpravo ti dve resoluciji:

I.

Zaupni shod „narodno-napredne stranke na Goriškem“, zbran dne 8. marca 1900 v Gorici, naglašja potrebo ožje organizacije na temelju teh načel:

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

*

Italijanski napisal Tommaso Grossi

(Dalje)

„Od kod zajemaš te prazne strahove?“

„Zajemam jih od tod, da Marko, kateremu sem jo le takó od daleč omenil, da bi ga počasi pripravil, in da bi izvedel njegovo mnenje, — kaj mislite?“

„Kaj? ne mara nič več?“

„Presneto! — Kaj pravite, da li mara? — Hotel ga je snesti živega tistega mojega sla. Meni pa je pisal, da gledé nje in Ottorina naj se ne vkvarjam več. Da bi ga bili nemara opraviči ozdravili od ljubezni?“

„Toliko boljše, če mu je ta neumnost prešla iz glave. Takó se tem živahneje loti resnih in važnih zadev, ki bojo v hasek njemu in tudi nam.“

„Že razumem. Toda kaj naj jaz počnem s to klepetuljo?“

„Pač to, kar sva že sklenila: pripraviti jo z lepa ali z grda, da ugodí Marku. Kaj misliš, da, ko se on vrne

1. Vsestranski svobodni razvoj slovenskega ljudstva v duševnem in gmotnem oziru.

2. Vsem stanovom se priznavajo enake pravice, pa tudi enake dolžnosti; zato se izključuje nadvladje kateregakoli stanu.

3. V verska in cerkvena vprašanja se stranka kratko ni malo ne vtika, obsoja pa profanacijo in zlorabo vere in cerkve v politiške svrhe.

4. Svobodna šola in svobodno učiteljstvo, kateremu je zagotoviti po državi in deželi stanu primerno gmotno podlago, da more skrbeti za potrebni ugled in vsestransko daljno izobraževanje.

5. Obžalovati je dosedanje popolno zanemarjenje našega posestnika od strani vseh poklicanih činiteljev, zahtevati nujno povzdigo živinoreje in mlekarstva, vinarstva in sadjarstva, delovati na intenzivnejše gospodarstvo in odpreti domačim pridelkom stalen in ugodnejši trg.

6. Vsled posebnih politiških razmer v deželi se pokazuje čimdalje večja važnost trgovskega in obrtnega stanu za boljšo bodočnost vsega našega prebivalstva; zato treba posvetiti temu stanu največjo pozornost. — Izključujejo se zadržke, ki služijo politiškim svrham splošne klerikalne organizacije.

7. Pozdravljamo gibanje delavstva, želimo mu krepke organizacije, katero hočemo pospeševati.

8. a) Zahtevamo popolno enakopravnost in enakoveljavnost slovenske narodnosti in jezika v vseh državnih in avtonomnih uradih, v cerkvi, v šoli in sploh v vsem javnem življenju.

b) V deželnem in državnem zboru ter v trgovinsko-obrtniški zbornici mora biti slovenska 2/3-ska večina pri mernozastopana. — Izvede naj se splošna volilna pravica za trgovinsko in obrtniško zbornico in V. kurija za deželni zbor.

semkaj, in jo najde že pregovorjeno za se, ti ne bo hvaležen za to? — Gotovo bo, in to tudi, če mu je prvotna gorečnost nekoliko upadla.“

„O, da bi res bilo takó! Toda vi ne veste, kak težaven opravek je ž njo! Pomislite: že dvajset dnij je tu, in je vedno še ena mnenja, da biva v Castellettu. In se nisem upal še....“

„O, izvrstno si napeljal! Da bi te vrag....“

„Kakó naj bi bil pa?“

„I, no! ko si videl, da z lepa ni nič, si mogel začeti na drug način. Se vidi pač, da nisi vajen ženskam.“

„Toda vi ne veste, da ona omedleva za vsako ničarijo.“

„Pusti se jo, naj se pači, kakor ji je ljubo, in se gre po svoji poti naravnost naprej.“

„Vam je lahko govoriti, a da bi skušali vi imeti posla ž njo! Četrty dan potem, ko je došla sem, jo je prišla taka vročica, da sem se moral že bati za njo, in sem mislil, da vsaka ura utegne biti njena poslednja. Če bi bila umrla res, pomislite, kaka zmešnjava! In kaj bi se bilo počelo potem z uno, ki je ž njo?“

„A, z deklo misliš? Ali bi bilo treba pač mnogo pomišljati! Poslalo bi

c) Državna uprava mora obrniti veliko več pozornosti na našo pokrajino ob italijanski meji, skrbeti za dobre prometne zveze po vsej deželi, za potrebne ceste in železnice, ki zvežejo mejo z osrčjem države, za uravnavo rek in hudournikov, za ureditev zdravstvenih razmer, v obče več brigati se za moralno in materialno povzdigo slovenskega ljudstva.

9. Narodno-napredna stranka na Goriškem bo iskala vedno najožjo dotiko z narodnimi strankami na Slovenskem, ne pustivši nikdar izpred očíj vzajemnosti z vsemi slovanskimi narodi.

10. Stranka stoji na stališču narodne samouprave.

II.

Da se izvede organizacija stranke po gornjih načelih, se izvoli izvrševalni odbor 21 članov, kateri ob vseh važnejših vprašanjih poprašuje za mnenje zaupnikov, sklicuje zaupne shode, kedar se mu zdi umestno, zlasti ob vseh načelno važnih pojavih, in vodi politiko stranke na znotraj in na zunaj. — Odbor je sklepčen, kedar je navzočih 9 članov, in se popolnoma do prihodnega zaupnega shoda sam.

Trgovsko in obrtno društvo.

VI.

Naša obrtnija dandanes in v prihodnosti.

(Dalje).

Pred vsem moramo obrniti velik del svoje pozornosti — rokodelstvu v obče, da bo napredovalo s čedalje večjimi zahtevami časa. Obče priznana resnica je, da odjemalci vseh naših rokodelcev so v svojih zahtevah veliko bolj napredovali z duhom časa nego večina rokodelcev s svojimi izdelki; in ti poslednji čisto majajo z glavo in se čudijo, kako „nobel“ da postaja današnji rod, ki od ubogega rokodelca toliko in toliko zahteva...., kakor po

se je bilo spremljat gospodinjo, da bi se ta ne bala, ko bi morala sama spatí... Konečno kakó je zopet vlovila sapo?“

„Vlovila jo je s pomočjo nekega pisma, katero je dobila od svojega ljubljence.“

„Od Ottorina?“ je vprašal Lodrisio na pol zbezan in na pol neveren.

„Od Ottorina, dà.... toda ne jezite se, ker tisti Ottorino sem bil jaz.“

„Ti si pisal pismo?“

„Dà, jaz sem ga pisal, in dobro posnemal pisavo.“

„In kaj si ji rekel?“

„Najprej ji je bilo treba razložiti, zakaj se nisem k nji vrnil, kaj ne? In jaz sem ji dal takó razumeti: da Marko me je vsprojel jako ljubeznjivo, da me namerava poslati v Toskano, a da imam toliko opraviti, da nisem prost niti po dnevi niti po noči. Da sedaj se ne upam še omenjati mu najine poroke, ker vidim, da ni še popolnoma gođen za to; a da kmalu, ko mu storim neko veliko uslugo, se nadejam, da bo mogoče o tej stvari z vspehom govoriti ž njim. Skratka: brez števila takih in enakih pravljic, in vse zabeljeno z zatrjevanji in prisegami, kakoršne so v navadi med zaljubljenici, ter oslajeno z vročimi besedami — srce moje! moja sladka ljubezen! jedina moja nada! — in z vsa-

velikih mestih. Ali nespametno je tako tarrnanje. Treba bo, da se tudi rokodelstvo povspné na vrhunec današnjih zahtev, da naši rokodelci lahko postrežejo čedalje bolj „sitnim“ in „razvajenim“ odjemalcem, sicer bodo ti čimdalje več potrebščin naročali iz mest — navadno od tujcev. Z narodno-gospodarskega stališča moramo torej v prvi vrsti skrbeti za to, da za rokodelske izdelke ne dajemo denarja tujcem. Vsak tako izdan novic viša naša gospodarska pasiva in nas dela odvisne od tujcev.

Starokopitnost je velik podedovani greh tudi pri naših rokodelcih, kakor je po večini še pri kmetovalcih. Sin se je izučil rokodelstva pri očetu; od sina preide vsa rokodelska umetnost zopet na njegovega sina; kar je znal prvi, toliki znata tudi drugi in tretji. Veliko imamo takih krojačev, čevljarjev, šivilj, mizarjev, kovačev itd. v deželi! Od takih pač ne moremo zahtevati, da bi mogli ustrezati zahtevam „pokvarjenih“ otrok sedanjega časa. Vendar imamo tudi mnogo rokodelcev, ki so se izučili ali so vsaj delali po več časa na tujem, toda doma so se navadno zanemarili, da niso prav nič več napredovali.... Koliko je pa naše ljudstvo napredovalo tekom samih 20 let z ozirom na nošo ali hišno opravo, to vé pač vsakdo. Ker premnogi naši rojaki ne dobe pri svojih po svojem ukusu ne obleke, ne obuvala, ne hišne oprave itd., naročajo vse to iz drugih krajev, često od tujcev.

Naši rokodelci morajo torej napredovati z duhom časa! Dobri mojstri morajo biti vsestranski kos svojemu rokodelstvu, pa tudi drugače se jim je vedno izobraževati.... Za bodoči naraščaj naj skrbé že oni s tem, da sprejemajo v nauk le take dečke, ki so dobro dovršili ljudsko šolo in kažejo veselje do rokodelstva, katerega se hoté naučiti. Kjer je le mogoče, naj hodiijo učenci v nadaljevalne in strokovne šole. Takih šol je še veliko premalo! V vseh trgih in v znanih obrtnih vaseh (Solkan, Miren) bi jih morali imeti.

Naloga »Trgovskega in obrtnega društva« torej bodi, da bo skrbelo za na-

koršnim sličnim javkanjem, s katerim so vajeni ti blagodišeči gospodiči beliti srce takih mladih ljubeznij potrebnih golobie.

Lodrisio se je glasno zasmeljal, in na to je dejal: „In ona je vse verjela, ter ni ničesar sumila?“

„O, gledé tega se lahko zanesete na me“, je odgovoril Polagrua. „Če bi isti Ottorino dobil pismo v roke, je stavil, da bi se tudi njemu jelo dozdevati, da ga je sam pisal.“

„In ona?“

„Ona je odgovorila, in Ottorino je zopet pisal. Ona v drugič, Ottorino pa tretjič, in takó gre stvar naprej, da je veselje. In da bi vi slišali, kake sladke, nežne besede mi piše! Da bi videli, s kako udanostjo odpira moja pisma, kakó požira črke z očmi, in kake debele solze spušta na nje! In potem kakó zopet spravlja ljubeznjivo list s svojima belima ročicama, ter si ga stavi v nedri a na to ga zopet jemlje ven, da ga z nova prebira in poljublja! Jaz uživam vsaki dan toliko veselja, gledaje jo skozi neko razpoko v leseni steni, in prisezam vam, da mi ta igra že začénja ugajati.“

(Dalje pride).

daljevalne in strokovne šole v de-
želi. Naraščaj, ki pride iz takih šol, bo go-
tovo kos svoji nalogi. Tako izučene in izo-
bražene rokodelce — najboljše med njimi! —
je pa treba pošiljati še malo po svetu,
da vidijo napredek v velikih mestih. Po-
sebnost pa bo treba paziti, da pošljemo vsako
leto po nekaj izučeni rokodelcev v znane
mojsterske tečaje na tehnološkem muzeju
na Dunaju. V tem oziru je naše društvo že
z uspehom pričelo jako hvaležno delovanje.
Opozorjamo vse rokodelce na oddelek
»Narodno gospodarstvo« v »Soči«,
kjer društvo pravočasno vabi mizarje, čev-
ljarje, krojače itd., da se oglašé tisti, ki ču-
tijo željo in sposobnost za višjo izobrazbo
v svoji stroki.

Vsestranski napredek naših roko-
delcev docela osamosvoji narod v navad-
nih življenjskih potrebah, da ne bo treba
nikomur naročati rokodelskih izdelkov na
tujem; ves denar ostane doma — in že to
bo jako uspešno množilo naša splošna
aktiva.

Toda tak napredek naših rokodelcev
bo treba še vse drugače izkoristiti! Ne sme
nam biti dovolj le toliko, da rokodelstvo
vredno začoša tudi najmodernejšim zahte-
vam našega ljudstva, pač pa, da se izdela
vsaj v nekaterih strokah več nego doma
potrebujemo; te izdelke treba spraviti
na trg v drugih deželah, posebno v onih
ob Sredozemskem morju, s katerimi imamo
najkrajšo in najlepšo zvezo iz Trsta in z
Reke. Ta rokodelstva so zlasti: mizarstvo,
kovaštvo, čevljarstvo. Toda treba bo, da
se ta rokodelstva dvignejo vsaj v nekaterih
bolj obrtnih krajih do tvorniškega
izdelovanja. Združiti bo treba rokodelce ene
stroke v zadruge, ki bodo skrbele za izvoz.
— O tem nekoliko več pri posamičnih ro-
kodelstvih in obrtnih.

Treba bo tudi skrbeti za reklamo,
t. j. naši rokodelci in obrtniki sploh si bodo
morali pridobiti povsod dobro ime. Poleg
navadnih sredstev pa bomo morali storiti
tudi mi korak dalje in ustanoviti — stalno
razstavo v Gorici in Trstu. Take raz-
stave so najboljša reklama za vsakega
obrnika, ki je kaj lepega razstavil. — Za
tako razstavo je treba le velike dvorane ali
več sob, kjer posamični obrtniki postavijo
svoje izložbe; poleg so vsakemu gledalcu
na razpolago ceniki ali sploh reklamni
listki. Na tak način pridejo pred oči kupu-
jočega občinstva izdelki drugače najboljše
neznane ali pozabljenega rokodelca, ki je
pa po svojih izdelkih sposoben, da lahko
prav dobro postreže. Gledalec, kateremu so
v razstavi bili povšeči izdelki kaknega roko-
delca, si vzame ondi na razpolago postavl-
jeni cenik ali vsaj reklamni listek, na kate-
rem je točen naslov; ob potrebi poišče
rokodelca ali mu piše, in tako dobi slednji
delo, katerega bi ne bil nikdar dobil, ker je
premao znan ali ker ima svojo delavnico
preveč v strani ali na kakem skritem kraju.
— S takimi razstavami pa se v vsem ljud-
stvu dviga ugled domačih izdelkov, da
se počasi odvadi hvalisanju vsega, kar je
pluje. In to je pri nas še posebno potrebno!
— Na to razstavo bo treba vabiti ljudstvo
od blizu in daleč; prirejati bo izlete iz bli-
žine v mesto, da si ljudstvo ogleda razstavo
in čuje kak umesten govor. Tako se razširi
dobro ime domačih obrtnikov, katere bo
ljudstvo poznalo in čislalo. Načelo »Svoji
k svojim« na ta tak način najlepše prodré v
široke vrste naroda. Pa tudi ostali kupujoči
svet spozna naše rokodelce in obrtnike.

Marsikdo se utegne nasmehnuti, ko
čita te stavke. Ali nič modrijanskega nasmi-
havanja, kajti za važnost in praktičnost takih
razstav govori skušnja v drugih narodih.
Zakaj pa imajo velike tovarne v raznih me-
stih svoje izložbe? Zakaj imajo drugod po
svetu podobne obrtne razstave, kakoršno
smo omenjali poprej? Naši podjetni bratje
Čehi nam dajejo tudi na tem polju naj-
lepši vzgled. — V Brnu so za Čeha po-
dobne razmere kakoršne so v Gorici za
Slovence. Tudi tam se boré češki trgovci in
obrniki, kakor naši v Gorici. Ustanovili so
si tako stalno razstavo, ki je rokodelcem in
obrnikom najizdatiša reklama. Prav zado-
voljni so z uspehom v razmeroma krat-
kem času.

Taka razstava je že bila predmet raz-
pravam v odboru našega »Trgovskega in
obrnega društva«. Uresničenje je sicer za-
mudno in težavno delo, toda upamo, da se
posreči s pomočjo »Trgovsko-obrtnega za-
druge«. Ko bo slednja mislila na svoj dom,

in to bo treba v kratkem, takrat naj vsi
prizadeti krogi mislijo tudi na primerne pro-
store za stalno obrtno razstavo, (ki bo raz-
stavljene predmete tudi prodajala po stalnih
cenah).

Tako si mislimo mi na sploh povzdigo
našega rokodelstva za domačo potrebo in
za izvoz.

Nekaterim rokodelstvom pa moramo
posvetiti nekoliko več pozornosti, ker bodo
v prihodnosti lahko izdati vir dohodka
za cele kraje. Ta so:

(Dalje pride).

Dijaštvo in klerikalizem.

(Konec).

Vpliv klerikalizma ne izvira samo iz
njih organizacije, ampak tudi vsled tega, ker
se duhovniki na kmetih pokmeti v dobrem
pomenu besede, ker je v vedni dotiki z ljud-
stvom. Naravno je, da se klerikalizem opri-
jema religije kot sredstva za svoje namene.
Religija je ogromna sila. Kaj imamo mi na-
proti temu? Vse govorjenje je zaman, dokler
ne bomo moralnejši in premetnejši nego so
oni. Tako prihajamo h kritiki, kako živi raz-
umnost, kake so naše družinske razmere.
Govori se o morali ljudstva — kaka je mo-
ralna inteligencija? Želeli bi bilo, da bi se ne
bojevalo slepo proti klerikalizmu. Ne iščimo
vsega zla edino le v klerikalizmu! Klerika-
lizem je eden izmed onih elementov, ki so
napačni. Treba ga je zasledovati, in potem,
kar dela dobrega, priznavati, kar slabega, ne
priznavati. Glavno pa ostane vedno versko
vprašanje. Na kako filozofsko stališče se po-
stavimo? Jasno je, da proti sistemu moramo
postaviti sistem. Dokler ne bomo trdni
v moralnih vprašanjih, toliko časa
vedno propademo in moramo pro-
pasti. Razumnost je brez prepričanja, živi
nemoralno in površno. Bojevati se proti kle-
rikalizmu se pravi: reformirati živ-
ljenje a začeti pri samem sebi! Za
vsakega bi moralo biti konkretno vprašanje
to: Kakšen bom jaz kot advokat, zdravnik,
učitelj? Opustiti moramo neplodno posedanje
po gostilnah, ves družbeni formalizem, a za
to delati.

Koliko bi mogel koristiti ljudstvu mo-
derni zdravnik, sodnik, ki imata sedaj na-
vado človeka v rokah le tedaj, ko mu je
sila, a sicer se ne zmenita zanj. Podcenjuje
se drobno delo. Vplivajmo na to, da se pre-
osnujejo n. pr. posojilnice, ki s svojim si-
stемом izsesavajo ljudstvo, da rajše zahaja
k židom, kjer si na lažji način, takoj, brez
formalnosti izposodi denar. Snujmo zatega-
delj Reiffeisenove posojilnice, skrbimo za
preosnove na socialnem polju itd. — to je
tako drobno delo. Predvsem pa začnimo z
reformo pri sebi, a to v resnici. Mnogo se
govori o demokratizaciji dandanes, ta se ne
uresničuje z obliko, s kromjem, ampak s po-
štenostjo in odkritosrčnostjo nasproti vsem,
s tem si pridobimo ugled. Ljudstvu ne smemo
vsega dovoliti, česar bi pozelelo, toda imeti
moramo zmisel za njegove potrebe.

Tako poučuje in vzgaja češko mladino
mož, ki je odkritosrčen nasproti sebi in dru-
gim, svobodnomoiselni ne samo zase, ampak
tudi nasproti drugim.

Boj proti klerikalizmu je torej pravza-
prav reforma, zboljšanje samega sebe. Dokler
se ne povzpnejo do tega, dokler svojega
boja ne proglobimo, dotlej mlatimo prazno
slamo.

D. Lončar.

(Opomba uredništva: Bas vsa-
kega stavka iz članka ne podpisemo; pri-
občujemo ga iz razloga, kakor pravi g. član-
kar: da je povedal prof. Masaryk v društvu
»Komensky« na razgovoru »mnogo bridkih
resnic, ki naj jih za naše razmere uvažuje
tudi slovenko dijaštvo in razumnost«).

DOPISI.

Iz goriske okolice. — (V odgovor
»Gorici«). — Oprostite jim, gospodi Ga-
bršček, ker so se spravili še nad Vas na moj
račun, misleč da Ste sami ob sebi isti dopis
»iz Goriske okolice« napisali, t. j., da je iz Vaše
kovačnice, — na kar pa slovesno protestujem,
ker ni Vaše niti besede pridjane.

Glejte no! — Kdo bi mislil, da taki
siromak kot sem jaz, — da dregnem v srše-
no gnezdo doktorjev, velikašev i. t. d.

Priznati moram, da grofa C. niti ne
poznam. Vsled tega je bila moja skromna
želja — da ubijem dva zajca hkrati —
namreč pripomorem »Š. d.« za 100 kron,
in zraven zvem resnico o pobožnosti našega
znovizvoljenega poslanca — v nasprotju
framasonskega dr. Stančiča. — Pa vrag —
oboje se je spotaknilo (ker ne morejo nič
dokazati), ampak stresajo zdaj na obeh nji-
hovo žolč, in posebno meni dajejo vsa častna
imena.

Toda »Gorici«, — čemu lažete?
— V prejšnji št. »Gorice« Ste imeli obilo
prič, zdaj pa niti dveh ne! — Ali sem jaz kriv
zato? — Pravite, da sem nesramno lagal.
Kje? Kako? — Saj nisem nič trdil — am-
pak samo prosil sem pojasnila v plačilo za

trud 100 kron. Torej Vi namesto dokaza —
me kar meni nič tebi nič — imenujete ne-
sramnega lažnika. Dragi moji doktorji et
Comp! To se nikakor ne vjema. — Zato
Bog Vam odpusti grehe, ki jih delate narodu!

Da me imenujete »budalaštega« — to
Vam pa ne zamerim — ker jaz nisem pol
življenja trgal hlač po solah kot Vi drugi, —
ampak pohajal sem le v obč. šolo, dokler
me starši niso mogli za domača dela pora-
biti. — No — veseli me — da sem vsaj
toliko »budalast«, da sem se doktorjem storil
poskočiti od jeze, — in da mi ne morejo z
dokazi postreči.

Imenujete me »poštenjakovič« — ob
to — pa prosim — ne drezajte se — ker
potem se vidimo v Transvalu s polnim ime-
nom — da veste — se Vas nič ne bojim!

Tisti oni.

Iz Brd, 4. marcija. (O cestah). — Pri
nas smo še vedno slabo oskrbljeni s cestami.
Cestni odbor goriske okolice trosi naš denar
za manj potrebne ceste v ravnini, mesto, da
bi se oziral na nujne potrebe naših cest.
Cesta Vrhovlje-Višnjevik, za katero je morala
občina mnogo žrtvovati, da se je zgradila, je
še vedno občinska; cestni odbor je noče
sprejeti med skladovne. Skladovna cesta pa
iz St. Martina v Vipolže dela res sramoto
cestnemu odboru. Kedor je že šel po njej,
si gotovo ni mogel niti misliti, da je ta
skladovna. Še hoditi po njej je težavno,
kako pa voziti —! V St. Martinskem klancu
so se godile že vsakovrstne nesreče. Vozovi
s polnimi vinski sodi so se odtrgali, drčali
navzdol po strmih klancu, se polomili, sodi
se razbili in vino izteklo na cesto. Kedo je
plačal te skode? G. Kocjančič iz Podgore
je zdrčala navzdol kočija, se polomila ter
on in konj je bil v smrtni nevarnosti itd.

A še vedno je tako! Cesarski namestnik
sam je sprevidel nujno potrebo poprave te
ceste in je obljubil delovati na to, da se ta
klanec popravi, a cestni odbor se sedaj ne
misli na to delo. Cestni odbornik župan Ant.
pl. Reya, kakor smo slišali, se je že potegnil
večkrat pri seji cestnega odbora za to cesto,
a vse nič ne pomaga. Skrajna sila je, da se
zvrši to delo, in ako se cestni odbor v naj-
krajšem času (že to pomlad) ne zmisi na
nas, se bomo pritoževali na vso sapo, dok-
ler se naša želja ne uresniči. Toliko za zdaj,
bomo videli, ako bo to kaj pomagalo.
Opomniti je, da odkar je predsednik cestnemu
odboru g. Klančič iz Podgore, je bil vsako
leto in tako tudi letos prevdarjen strošek za
to cesto, a namesto, da bi se bil porabil
zanjo, se je potrosil za druge manj potrebne.
Torej kedaj se izvrši to, kar mi nujno po-
trebujemo?!

Iz Prage. (Petdesetletnica prof.
Masaryka. — Politični spisi Karla
Havlička). — Prof. Masaryk je praznoval
6. t. m. petdesetletnico svojega rojstva. —
Vse njegovo delovanje stremi proti indife-
rentizmu, frazernosti, proti zastarelim geslom,
romantičnosti, laskanju širokim masam —
nasproti temu poudarja notranjo reformo
človeka in vsega narodnega življenja, razmiš-
ljanje, primerjanje z drugimi narodi, delo,
odkritosrčnost in svobodo besede v vseh
življenjskih vprašanjih. To je program njegove
stranke, realistov. S svojim nastopom je re-
volucioniral češko javnost, začelo se je pre-
mišljati, uvaževati, kritikovati — a na te-
mehu spoznane resnice zidati. Vse mlajše
češke stranke so pošle iz njegovih nazorov.
Masaryk je močna osebnost, ki ima lastno
sodbo, dostikrat čisto nasprotno vsem tem
stotisočem in stotisočem nezavednih, gesel se
oprijemajočih mas. Eden proti celi javnosti,
rekel bi skoro, proti celému oficijelnemu na-
rodu, ne boje se ničesar razven svoje vesti
— za to je treba velike moralne sile, he-
roizma. Impozanten je n. pr. način, s katerim
nastopa sedaj proti vraži ritualnega umora.
Znan je kot utecjak daleč po svetu, njegove
spise poznajo Rusi, Nemci, Francozi, Angličani,
Skandinavci itd. — le v svoji domovini ga
skušajo z molcanjem ubiti, kar kaže vso
inferiornost njegovih političnih nasprot-
nikov. Dijaštvo ima v njem svojega najbolj-
šega učitelja in vzgojitelja, ki mu kaže pot
k premišljenemu delu in moralnemu življenju.
Zlasti dogodki zadnjih časov so to vez le še
utrdili in okrepili. Njegovo petdesetletnico
praznuje dijaštvo najlepše s tem, da raz-
glablja njegove nazore, črpa iz njih življen-
sko silo ter širi dobro med narodom. —

Dr. Z. V. Tobolka je začel izdajati po-
litične spise Karla Havlička, najboljšega če-
škega novinarja, moža velikega duševnega
obzorja in moderne svetovnega naziranja.
Za sedaj izide prvi del političnih spisov Ha-
vličkovih v 15 zvezkih po 32 vin. zvezek. Prvi
del bo obsegal doslej še ne ponatisnjene
spise. Ob priliki podam morebiti kak primer
iz te zbirke. (Prosimo! Ur.) Kdor bere češki
in teži po globlji politični naobrazbi, temu
priporočam te spise. Havliček je v marsičem
nad Palačkim!

Domače in razne novice.

Zaupni shod »narodno-napredne
stranke« na Gorškem se je izvršil danes
na prav lep način. Blizu 100 odličnih mož-
veljavkov je bilo prihitelo v Gorico na shod,
na katerem se je ustanovila stranka, ki nosi
ime »narodno-napredna stranka«, kateri
naslov je bil na shodu sprejet skoro
soglasno. Vse resolucije so bile sprejete brez
oporekanja, nekatere z glasnim odobravanjem.
Izvoljen je izvrševalni odbor 21 članov, ki
bo vodil v sporazumu z zaupniki politiko
stranke na znotraj in na zvenaj. Shodu je
predsedoval dež. poslanec Muha. Govorili so:
dr. Tuma, Gabršček, Zega, dr. Gruntar in dr.

Slabo vreme je zadržalo naše gorjane,
kateri bi se bili radi udeležili v obilnem šte-
vilu shoda. Duška svojim čutilom za novo
stranko pa so dali v brzobjavih in v po-
sebnih pismih, kakor tudi so došla pritrjujoča
pisma iz Dornberga, kjer razsaja influenca.
Kaj značilno in lepo je bilo tudi pismo dr.
Trillerja iz Ljubljane. S kratka: velikanska
večina naše dežele se je izrekla posredno
ali neposredno danes za našo »narodno-
napredno stranko«! — Več prihodnjic!

Osebnost. — Za učiteljico na
Premu na Kranjskem je imenovana g.čna
Alojzija Delak, doslej učiteljica v »Sol.
domu« v Gorici.

Pogreb g. Franca Toroša iz Krmina
v Medano je bil nepriznako veličasten.
Ves Krmin je bil na nogah; prišlo je mnogo
čestilcev pokojnika iz Gorice, Trsta, iz oko-
lice, zlasti pa iz Brd, da so izkazali vrlenu
možu poslednjo čast. Pogreb je pokazal,
kako priljubljen je bil blagi pokojni Franc
Toroš. Počivaj torej mirno v slovenski zemlji,
tvoj spomin pa naj bo vzgled vrlega moža
sorojakom in preostalom!

»Gorica« in današnji shod. — »Gor.«
je posvetila našemu shodu kar cel uvodni
članek, tako jo skrbi — naša stranka.
Ali storila je to na svoj stari način, da je
zopet udarila pa Gabrščeku in Tumi.
— O Gabrščeku pravi: »Kdo se ne smeje,
ki čita Gab. ime med liberalci?« Kdor pa
je čital »Prim. List«, ve dobro, da je veliko
takih, ki se ne smejejo, marveč imajo ga za
prav grdega liberaluha že od nekdaj. Saj se
je l. 1892. ustanovil »P. L.« proti njemu!
— Dalje spravlja Gabr. v zvezo z liberalizmom
»Slov. Naroda«. Svobodno! — Celo »Ku-
lomon«? je moral zopet priti na pomoč!

Dr. Tumi je posvetila še večji del in
hoče oblatiti njegov »značaj«. O zna-
čaju se mi z »Norico« ne bomo prepirali,
ker njenim patronom je ta pojmi jako mra-
čen. Neznajneži navadno drugim očitajo
neznajnost. — Tudi deželno odbor-
ništvo jej ne da miru! Ali mi smo že rekli,
da dr. T. je ohranil zaupanje svojih volilcev,
dočim ga pristasi »Gor.« nimajo več, da bi
se morali odpovedati! Dr. Tuma bo še po-
slanec in odbornik, ako bo živ in zdrav, ko
o njegovih nasprotnikih ne bo več sledu!

Kar kvasi »Gor.« o Tumi in Gabr. z
ozirom na današnji shod, je navaden izbruh,
kakoršnim smo vajeni. Današnji shod je naj-
lepši odgovor na njene neslanosti! Zaupni
shod je govoril — izbral je izvrševalni
odbor, v katerem sta sicer tudi dr. T. in
Gab., kar se umeje samo po sebi, a imata
od 21 le 2 glasova. — »Gorico« seveda
jezi, da ne bo mogla več tako brezskrbno
udrihati po dveh osebah, ker nima smisla za
stvaren razgovor. — Naša stranka pa pojde
previdno naprej po svoji poti, pa naj se
nasprotniki še tako jeze penijo!

Za shod zaupnih mož so došli že do
včeraj izjave od vseh možnih stranij: iz Ka-
nala, Tolmina, Kobarida, Bolca, s Pečin (z
mnogimi podpisi), iz Čerkna, iz Čepovana
(ker vsled zime, ki je tam prav huda, ne
morejo priti), iz šempaske županije, iz Dorn-
berga, iz črniške županije, iz Ajdovščine, z
Nabrežine, iz Zgonika, iz Sežane, iz Divače,
iz Trsta in Ljubljane. — Nekatere teh izjav
so prav obširne in zanimive. Vseh na shodu
ni mogoče prečitati, ker bi čitanje vzelo pre-
več časa.

Kar je došlo izjav in pozdravov danes,
jih omenimo jutri v »Primorcu«.

*) Čitateljem ni znan ta slavni »Kalomon«, ki
straši po glavah »Goričanske« bande. Reč je ta-le:
Pred kakimi 3 leti je prinesla neka ženska tiskal v
»Goriško tiskarno« neko »Moliter«. Vodja
tiskarne g. Jos. Krmpotič je naročilo prevzel in izvršil.
Čez nekaj časa je »Prim. List« omenil to »Mo-
liter« in rekel, da je le neslana vraga. Lastnik
tiskarne Gabršček je izvedel o vsem tem šele iz
»Prim. L.«, kar je v »Soči« tudi izjavil. Gospodje
pri »Prim. L.« so sprajeli reč lojalno na znanje, in
reč je bila pozabljena. — Zdaj pa glasilo naših
»narodnih voditeljev« nima hvaležnejšega posla nego
da slepari svoje čitatelje s — »Kalomonom«. Prosit!
S takimi poštenjakoviči je vsak trezen razgovor ne-
mogoč!

Odpri pismo E. Klavžarja. — Deželni uradnik g. E. K. je osrečel slovensko javnost z „odprtim pismom“ v zadnji „Gorici“. Pred vsem on zanika, da bi bil kakorkoli vzročil znane napade na dr. Tumò v zadevah deželnega odbora. Radi verujemo, da mora zanikati; ne verujemo pa, da je res, kar trdi. Mi smo in ostanemo prepričani, da g. E. K. zlorabi svojo službo, da služi „Goričanski“ bandi — seveda ne zastoni.

Nadalje je nastel vse svoje zasluge za goriske Slovence, kako in kdaj se je prikazala njegova luč v Gorici itd. Vse to nam ne imponuje, ker vemo dobro, zakaj sploh so ga Slovenci trpeli v svoji družbi. Ako hoče, mu dokažemo, da so ga vsi prvi naši možje (— vstevši celó Gregorčiča, Coroninija ven do prof. Berbuča! —) imenovali kratko, a značilno: Ein nothwendiges Übel! Možicelj je takorekoč vzrastel z našim deželnim odborom, pozna ves ta aparat, je tudi drugače jako nadarjen in agilen: pa je tudi še marsikaj drugega, kar mu ni pridobilo ugleda, ne veljave, ne..., ostal je le „potrebno zlo“. Še v decembru l. 1898, je grof C. silno razgrajal proti njemu; in v l. 1899, se je hudoval, da prof. Berbuč prijazno z njim občuje.... „Goričanska“ banda, s katero je „socius dolorum“, kakor se tolaži, ga isto toliko ceni, kakor mi, ali zdi se jej — „potrebno zlo“: moža izkorisča, da jej daje na razpolago svoje dolgoletne skušnje v deželnem odboru, kjer je pravi „Goričanski“ zaupnik...., da piše članke v „Gorico“, kajti nekaj vredno je bilo došlej edino to, kar je on napisal.

Drugače pa bodi g. E. K. le uverjen, da ga cela banda prezira iz dna duše. Naj le ostane v njeni družbi: „Sočani“ ga prav nič ne potrebujemo v svoji sredi!

Nadaljevanja ni. — Z zanimanjem smo čitali v predzadnjem „Pr. listu“ prvi del dopisa iz Oseka, v katerem dopisnik obsoja Grčevó županovanje, kakor smo že omenili v „Soči“. Ko smo pregledali zadnji „Pr. list“, smo iskali zaman konca dopisa. Šempaski župnik-župan Blaž je že kako posredoval pri milostnem g. dr. Pavlici samem ali pa je teran „pri treh kronah“ v tetrtek vplival, da je storil solkanski kapelan črtati konec dopisa, v katerem se ne hvali Grčevega županovanja v šempaski občini. Vrana vrani pač ne izključuje oči!

Pomanjkanje duhovnikov. — V pastirskem listu, kateri je izdal kardinal-nadskof, se toži o pomanjkanju duhovnikov, zbog česar bi trebalo ustanoviti novo deško seminarišče z mnogimi prostori, iz katerih „bi mogli dobivati leto za letom dovoljno število bogoslovcev, gorečih, požrtvovalnih duhovskih kandidatov“, kakor pravi „Prim. list“. Kardinal je že nakupil v tako svrhu Böckmanovo vilo, in zdaj je treba še drugega denarja, kateri ho treba nabrati med ljudstvom! — Da bi bilo tako velikansko pomanjkanje duhovnikov v deželi, da bi bilo potreba celo iz ljudstva prispevkov v to svrhu, tega ne vidimo. Kardinal je ukupil poslopje, in kolikor poznamo njegove dohodke, razširi lahko svojo darežljivost takó, da tudi vzdržuje tako seminarišče, ako že res ne more drugače. O tej reči se spregovorimo obširneje, za danes naj pokažemo drugam, kjer je nam veliko potrebnejše narasčaja, to je v naši posvetni inteligenciji. Izmed abiturientov srednjih šol jih gre veliko preveč v seminarišče in veliko premalo na vseučilišče. Na to stran bi mi potrebovali prav izdatnih podpor od vseh strani, ker s tem, ako si vzgajamo vedno več posvetne inteligencije, ako imamo vedno več slovenskih višjih uradnikov itd., rešimo velikanski del našega narodnostnega vprašanja ter pripomoremo v obili meri k toli zaželeni ravnopravnosti.

Zato bi bilo umetnejše, darovati denar iz naroda v tako svrhu mesto v pomnožitev članov stanu, kateri je ne potrebuje! — Sicer pa o stvari obširneje o prvi priliki!

Občni zbor kolesarskega društva „Gorica“ je bil dne 6. t. m. ob 8½, zvečer v hotelu „pri treh kronah“.

Začasni predsednik g. Vek. Zajec je otvoril zborovanje, konstatoval sklepčnost ter nato posvetil nekaj lepih besedij umrlemu gosp. predsedniku Ceju; v znak sožalja so se dvignili s sedežev vsi zborovalci. Nato je poročal na kratko društveni tajnik o gibanju društva v preteklem letu, g. blagajnik pa o denarnem prometu; oboje poročil je bilo sprejeto z odobravanjem na znanje.

Vršil se je nadalje dnevni red po društvenih pravilih.

Pri volitvi predlaga g. Rudolf Konjedic, naj se izvoli per acclamationem g. o. kr. prof. Ivan Kranjec predsednikom, kar se tudi izvrši. V odbor so bili izvoljeni gg. dr. Rudolf Gruntar, Rudolf Konjedic, Rudolf Drufovka, Avrelj Bisail, Franc Kavčič, Ernest Širca in Peter Mozetič.

Preglednikom računov pa gg. Jernej Kopač in Fran Konjancič.

Predlogi g. Vek. Zajca, da se priredi po Veliki noči društveni elitni ples, ter o Binkoštih velika record-dirka Gorica-Tolmin, so bili sprejeti soglasno.

Društvo se preseli iz dosedanjega lokala, hotel „Union“ v „hotel tri krone“. Društveni večeri so tudi nadalje ob torkih. — Novi g. predsednik je zaključil zborovanje, zahvaljevalje se dosedanjemu odboru na delavnosti ter požrtvovalnosti, ter pozviljal gg. društvenike, naj se tudi v prihodnje zanimajo za ta lepi sport ter omogočijo oni vspeh, katerega društvo potrebuje.

O občinskih volitvah v Šmarjah pri Ajdovščini smo dobili poročilo, da sta bila gledé na volitve, ki so se vršile v soboto 3. t. m., nastali 2 stranki — „stara“ in „nova“. Zmagala je „stara“, stranka. Udeležba pri volitvah je bila velika.

Še enkrat mestne doklade na užitnino. — „Gor.“ je odgovorila. Ponatisnila je del našega odgovora, dostavila nekaj svojih navadnih ljubeznivosti in rekla: „Torej iz obzira do goriske uprave in pa do g. Gorupa trpite vi goriski slovenski krčmarji raje sami škodo. Se li pravi to ščititi koristi slovenskih obrtnikov?“ Saj smo že povedali, da „škoda“ ne trpe krčmarji, marveč pivci, konsumente, a za te bi se morala potegniti „Sloga“.... Ako krčmarji užitnino plačujejo, je vino za toliko dražje; brez užitnine je vino ceneje.... „Gorica“ se je zopet enkrat korenito osmešila!

Deželni zbor gorški bo otvorjen, kakor trdi naša poročila, okoli 20. t. m. — Deželni glavar dr. Pajer je bolan. Italijani mu želé, da ozdravi ter otvori on deželni zbor, ker drugače se italijanski poslanci najbrže ne udeležijo niti otvoritvene seje, in bi v takem slučaju zopet ne mogel zborovati dež. zbor, kakor zadnjič, ko se ni bil imenoval dež. glavar.

Romanje v Rim se bo vršilo, kakor naznanja tukajšnji v to določeni odbor, iz Gorice dne 23. aprila popoldne. Romarji se ustavijo prvo v Loretu in potem v Rimu.

Poročilo o računih gledé na delovanje dež. pom. društva „Rudečega Kríža“ za Gorisko in Gradiščansko leži pred nami. Iz istega posnemamo na kratko to: društvo izkazuje premoženja v gotovini 449 gld. 43 kr.; naloženega denarja 14.860 gld. 99 kr.; inventar je vreden 3200 gld. V društvenem vodstvu so sami Italijani in Nemci. V izkazu članov, ki so tudi plačali pristojbino za l. 1899., čitamo lepo število Slovencev ter 48 slevenskih občin, in sicer v goriskem pol. okraju 31, v sezanskem 7 in v tolminskem 10. Poročilo pa je le nemško!

V Doberdolu razsajajo raznotere otroške bolezni, kakor difteritis, oslovski kaselj, itd. Ta teden je umrlo že troje otrok. Šola je zaprla. V Jamljah imajo ošpice.

Opozorjamo na oglas g. Mihaela Počotnika, kateri ima veliko izložbo vsakovrstnih petij iz majolike in porcelana v Zidovski ulici št. 8. V zalogi ima vse druge ilovnate izdelke, kakor ognjišča, dimnike itd., s katerimi lahko takoj postreže. Izdelki so vseh slogov in jako ukusno izdelani in v ceno, kar ga jako priporočata.

Pri nikakoli rodbini ne bi smeli pogrešati najboljših dveh ljudskih in domačih sredstev, namreč: Dr. Rosa balzam za želodec in pražko domače mazilo. Ista se debita tudi v gorških lekarnah.

Razgled po svetu.

Odgovor ministerskega predsednika v debati o vladnem programu. — O tej debati se nahajajo krajša poročila v prejšnjih številkah lista. Ministerskega predsednika je kaj trdo prijel češki poslanec Stransky tako, da se je čutil ministerski predsednik pl. Körber primoranega, odgovoriti. Rekel je:

„Moja izjava, s katero sem zbornici predstavil novo vladu, po mojem prepričanju ni mogla povzročiti odpora pri nobeni stranki. Namene je mogoče doseči, ako pokažejo dobro voljo vse stranke, katerim je na zboljanju naših javnih razmer. Ker se vladi očita, da je njen program le v besedah, izjavljam, da sem takoj pripravljen od besed prestopiti k dejanjem, ako zbornica boče podpirati vladu. Vlada sama ne more rešiti raznih vprašanj, ampak potrebuje pomoči

ljudskih zastopnikov. V prvi vrsti pa je treba rešiti narodno vprašanje. Res je, na Češkem in Moravskem je že star boj med češkim in nemškim narodom; ta boj je v zadnjih letih dosegel vrhunec. Vprašanje je, ali je mogoče končati ta boj. Državne koristi v prvi vrsti zahtevajo spravo in red. Drž. organizem je bolan, dokler divja boj med Čehi in Nemci. Toda navzlic temu se trdim in upam, da je sprava mogoča. V to pa je v prvi vrsti treba, da zastopniki češkega in nemškega naroda opuste mejebojno nezaupnost. Ako se to zgodi, potem res ne vem, zakaj bi se ta dva nadarjena, marljiva in napredna naroda ne mogla pobotati na svoji zemlji. Da bode mogoče rešiti jezikovno vprašanje, morata obe stranki nekoliko zrtvovati. Vprašanje je le, koliko. Tudi v tem oziru je mogoče most čez prepad. Treba je le več zaupnosti.

Vlada meni, da stori najbolje, ako obe pripravljajo se stranki zblizuje korak za korakom. To nit, ki naj bi vezala oba naroda, bode predla vsaka vlada, dokler niti ne dokonča. Vlada bode delo dovršila, kakor je obljubila, in stvari tako uredila, kakor je pravično za obe stranki. To je in ostane moja stališče. Skrivnih potov vlada ni nastopila, kakor se jej očita, in jih ne nastopi, vlada nima skrivnih namenov, tudi krinke ne nosi.

Gospodarski program vlade ugaja na vse strani, kar me jako veseli. Zato pa tudi želim, da bi se izvršil. Dr. Stransky meni sicer, da vlada ne misli resno s svojim programom. Mislim pa, da češko prebivalstvo višje ceni svoje gospodarske koristi, kakor g. posl. dr. Stransky. Naglašati moram, da je na vseh poljih mnogo dela in tožijo vsi produktivni stanovci. Imamo zastarele zakone, na drugi strani so ovire za razna podjetja in čutimo tudi pomanjkanje prometnih sredstev. Prelivalstvo težko pričakuje pomoči obrti in industriji ter raznim drugim podjetjem. Vlada pa je pripravljena podpirati vse v tem oziru. V to vrsto spadajo tudi investicije, bi bode v korist prebivalstvu. Da se pa to zgodi, treba je odstraniti politične ovire. Ta država ima lepe tradicije in ena najlepših je ta, da so narodi vedno pripravljeni zastaviti vse svoje moči za čast in veljavo države. In na to tradicijo apeluje vlada, da se jej posreči sprava. Vlada pa upa, da se tudi zbornica zaveda te tradicije.“

Lepo se glasi ta govor, in verjeli bi vladi, ako bi ne bilo tako očito, da je izšla iz levece, na kateri premoč se vedno ni za ravnopravnost, kakor jo zahtevajo Slovani. Ako vlada res tako gori za spravo, tedaj naj le potrka na levico ter jo pripravi do tega, da bo mogoče izpolniti ravnopravnost za vse, kakor pritiče, pa bo kmalu mir! Drugače bo težko kaj!

S Slovani se v Avstriji ne bo več pometalo tako, kakor doslej.

V gospodski zbornici. — Dne 6. t. m. je bila v gospodski zbornici debata o vladnem programu. Knez Anersperg se je zavzemal za nemški državni jezik ter za to, da se sme nemškemu narodu dovoliti le omejen razvoj. Grof Meran je bil tudi za nemški državni jezik. Dr. Rieger pa je rekel, da mi Slovani imamo bodočnost le v Avstriji, da sta torej dinastija in slovanski narodi navezani drug na drugega. Jezikovno vprašanje ni le del narodnega, ampak je tudi politično in ustavno vprašanje. Napačno je sploh misliti, da državni zbor kedaj urejavi nemški državni jezik. Z nemškimi radikalci je mogoče samo boj, na kako spravo ni misliti. Jezikovno vprašanje se da rešiti naravnost polom dogovora naroda z narodom. Nastopili so za njim še drugi govorniki.

Grofa Thüna, bivšega ministerskega predsednika, je izvolila desnica gospodske zbornice soglasno svojim natelnikom.

Državni zbor. Vlada je predložila zakonski predlog o dovoljevanju olajšav pri vračevanju državnih predujmov pri tistih, ki so trpeli na ujmah ter o odpisovanju takih posojil v izrednih slučajih.

Na to je bila volitev 1. podpredsednika zbornice. Po izvolitvi se je Prade zahvalil, zagotavlja, da bo nepristransko opravljal svojo častno službo. Mladochi in del Jugo-slovanov so se odstranili med njegovim govorom iz zbornice ter se vrnili šele, ko je končal.

Hortis je interpeloval ministerskega predsednika radi prepovedi, po kateri je bilo zabranjeno, prenesti kosti velikega Italijana Raveja v Trst!

Prade. — Prvi podpredsednik zbornice poslanecev je izvoljen Prade, levičar velikonemske barve. Dobil je od oddanih 317 glasov 163, Začek 93, 52 glasovnic je bilo praznih.

Drugi podpredsednik Rumun Lupul se je odpovedal. Zato pride na njegovo mesto kak slovenski poslanec z desnice. Tako so Slovani zastopani v predsedstvu po krivdi nemških klerikalcev in Poljakov!

„Hrvatsko pravniško društvo“ v Zagrebu je praznovalo v soboto svojo 25-letnico. Slavnosti so se udeležili tudi dr. Ferjančič, dr. Krisper in dr. Majaron iz Ljubljane kot odposlanci društva „Slov. Pravnik“. Slovenci so bili sprejeti navdušeno, zlasti govor dr. Ferjančiča o pobratimstvu med Slovenci in Hrvati!

Občinski svet Ljubljanski je v sobotni seji sklenil vložiti rekurz na ministerstvo za notranje reči radi utikanja kranjske deželne vlade v avtonomna prava ljubljanske občine. Rekurz se dotika vladne prepovedi, napraviti v Ljubljani samoslovenske ulične napise. Takih vlada noče, ampak dvojezične. Za Ljubljano hoče imeti dvojezične, v Gorici, v Celju in drugod pa trpi le enojezične v prilog Nemcem in Italijanom. Po stari navadi: dvojna mera!

„Modus vivendi“ v Istrskem dež. zboru. — Pred kratkim je bilo zborovanje laških dež. poslancev v to svrhu, da se pride do nekakega sporazumljenja med Lahi in Slovani v dež. zboru. Na zboru so bili predčrtani predlogi posl. Spinčiča, po katerih bi se prišlo do „modusa vivendi“!

Izvolili so v odev 3 laške poslance, kateri naj se razgovarjajo o tem a slov. poslanci ter potem poročajo o vspehih! Kakšni bodo ti vspehi, si mislimo lahko že naprej!

Za slovenščino na gimnaziju v Trstu je praskrbjeno, kakor poročata „Edinost“, naravnost „imenitno“! Soba, v kateri se poučuje, celo zimo se ni bila zakurjena. Če se učenci pritožijo, jim reko: Pojdite domov! V 6. razredu je 5 Italijanov, 25 Slovencev. Italijani imajo določeno sobo za pouk v materinščini, Slovenci pa ne ter jo morejo vsakikrat šele iskati po gimnaziju. To je skandalozno, ali prav avstrijsko!

Vojna v Južni Afriki. — Pri Don-drechtu so bili Buri odbiti ter so zasedli Angleži njihove pozicije. Tako trde angleška poročila. General Clements naznanja, da njegova prodna straža je zasedla Achterdank, odkoder je odprta železniška zveza v Jonbert-Siding. — Število Burov pri Stormbergu se je skrelo znatno, kakor poročata general Gatacre. Iz Mafekinga javljajo, da je tam vse zdravo. — Minister dr. zaklada je predlagal v angleški drž. zbornici za prihodnje finančno leto vojni kredit v znesku 38 milijonov Lst. Primankljaj za sedanje upravno leto, ki skonča z 31. t. m., znaša okoli 18 milijonov. Ker ne ve, kake izredne potrebe se uturej nastati, je zlezel, da se sprejme resolucija, po kateri sme najeti v slučaju potrebe posojila do 35 milijonov, kar je bilo sprejeto.

Buri so sklenili za trdno, da naredé mir z Angleži, ali le v tem slučaju, ako jih Angleži puste povsem neodvisne. Ne udajo se na nikak način brezpogojno, marveč so pripravljene celo, izseliti se iz Transvala in Oranja, ako bi Angleži hoteli imeti nadvlado nad njima; takrat bi požgali mesta ter opustili deželo.

Angleži se premikajo v večjih oddelkih od Kimberleya proti severu. Okoli reke Oranje se že vedno drže Buri; mostov niso še nobenega razdrl. — Zadnje dneve je krožila vest po Evropi, da Buri so ujeli generala Bullerja. Vest doslej še ni potrjena.

Raznotero. — Dr. Srb je potrjen županom v Pragi. Slovensko umesčenje bo 14. t. m. — Država Costarica v Ameriki se pripravlja, da napove vojno državi Nicaragua. Torej zopet vojna! — V tobatnih tovarnah v Lilleu na Francoskem so štrajkali delavci. 5. t. m. je sprejel francoski finančni minister odposlanca delavcev v avdienci ter jim obljubil izpolnitev nekaterih zahtev, druge pa prouči. — V kaznilnici v Turu pri Kajiru v Egiptu se je uprlo 70 kazencev. Poklicali so jih, da se udado. Tega pa niso hoteli storiti, zato so vojaki ustrelili nanje ter jih ranili 5, 2 smrtno; potem so se udali. — Srbska kraljica Natalija je baje napravila oporoko, po kateri se razdeli njeno premoženje med reveže v Srbiji in na Francoskem. Kralj Aleksander ne dobi nič! — Potres v nedeljo so občutili tudi v Ljubljani. — Avstrijski nadvojvoda Franc Ferdinand je dospel v Rim. Vsprejme ga tudi papež v posebni avdienci. — Uuri je dne 5. t. m. dr. Jos. Hubáček, glavni urednik „Hlasu Naroda“. Pokojnik je bil jako odlični češki žurnalist. — Iz Capstadta bržjavljajo, da so konstatovali na nekem parniku iz Rosarija slučaj kuge. — Poroka nadvojvodinje Stefanije bo v dneh od 10. do 17. t. m. v Miranaru.

Narodno gospodarstvo.

Predavanje „Vinarskega in sadjarskega društva“ v Kamnjah. — Iz Kamenj na Vipavskem nam pišejo:

Dne 4. t. m. je priredilo tukajšnje „Vinarsko in sadjarsko društvo“ kmetijsko predavanje. G. predsednik Jan. Vodopivec, nadučni-

teij, je v kratkih, stvarnih potezah predocii vzgajanje cepljenih sadnih drevesc.

Povedal je dalje, kako zabraniti uhod raznim žuželkam v sadna drevesa. Nadalje: da je treba zalego teh škodljivcev (cvetoderov) iskati po sadnem drevju, kjer je skrita med malimi koščeki ilovice (zemlje), koje je plodna samica pogrnila čez na deblu in vrh drévja položena jajčeka, kar se zdi navadnemu očesu, da so prisle te lisice le slučajno.

Društveniki so se ob enem prepričali o prvič dobljenem vinu na cepljene amerikanske trte, da ni istina, kar se prepogosto razglša, da vino na cepljenih amerikanskih trtah je slabše kot na prvotnih domačih.

Splošno se je priznavalo, da to vino presega celó vsako najboljših tukajšnjih vin. Na željo je bilo dano vsakemu udu, da zamore dobiti do 10 cepljenih sadnih dreves iz društvene drévesnice proti malenkostni odškodnini.

Društveniki so radostno segli po lepem drevju veselé se na društvenem napredku v prvih treh letih.

Občno dolžno zavarovanje proti boleznim in nesrečam je sedaj predmet zelo živahnih posvetovanj v Švici. In pri nas? Nie!

Na Bavarskem se je ustanovila zveza posredovalnih zavodov za delo s središčem v Monakovem. Okolu zveze je sedaj že 21 mest.

Lačne nasititi.... Zanimivo podjetje so ustanovili v poslednjih dneh v Berlinu: velikanska kuhinja, kjer se vsak dan pripravlja za 6000 ljudi obed. 1000 se jih na mestu nasiti, za ostalih 5000 se pa vozi po mestu. Rogovi opoldne naznanjajo, da se vozi obed. Za liter obeda se plača 10 pfenigov; obstoji pa iz krompirja, mesa, brullonov itd. Povprašanja in naročbe za ta obed so takšne, da se je uprava odločila, da v kratkem podvoji svojo produktivnost. Kuhalo so bo tedaj za 12 tisoč ljudi.

Rudolf Benedetič

čevljarski mojster

v Gorici, ulica Morelli št. 5.

Priporoča svojo čevljarsko delavnico vsem domačinom, ter rojakom na deželi: gospodom, damam, gospicam, trgovcem in obrtnikom za izdelovanje bodisi priprostega ali najfinejega obuvala. Izdelek je trpežen delo pa ukusno, po ugodnih cenah.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Vabilo

k občnemu zboru

trgovsko-obrtne registrovane zadrug

v Gorici

z neomejenim jamstvom,

kateri bode dne 11. marca 1900. ob 11 predpoldne v prostorih „Slovenske Citaln

Dnevni red:

- Poročilo ravnateljstva o poslovanj leto 1899.
- Volitev overovateljev zapisnika o nem zboru in odobrenje zapisnika prejš občnega zbora.
- Volitev osmih članov ravnateljstva, 1 namestnikov, pet članov nadzoroval sveta in pet namestnikov istega.
- Sklepanje o letnih računih in bilan
- Razprava in sklepanje o pred ravnateljstva, nadzorovalnega sveta in p meznih članov.

Maurenčič Franc,

čevljarski mojster

v ulici sv. Antona (Kopačeva hiša) št.

se priporoča svojim rojakom, zagljaje dobro delo in točno postrežb zmernih cenah.

Anton Potatzky v Gor

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobn blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnil

Najboljše šivanke za živalne stro

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjlee. — Rožni venel. — Maš knjižlee.

Šišna obuvala za vse letne čas

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detel

Najbolje oskrbljena zaloga za kramar krošnjarje, prodajalce po sejnih in tr ter na deželi. 2 35—8

Objava.

Deliko prostorno kovačnico (fu) koje goni vodna moč ležeča na deželni cesti, na kateri je živahen promet, v za dva kovača, *odda takoj* pod ugo pogoji s stanovanjem vred *v najem*

Leop. Dekler

mlin. in posestnik

v Košani pri St.

(Kranjsko).

Zahvala.

Ganjeni po tolikih dokazih sočutja povodom nenadomestne izgube, ki nas je doletela s smrtjo našega preljubljenega, nepozabnega soproga, očeta in brata

Frana Toroš,

veleposestnika, bivšega župana v Medani itd itd.

izrekamo tim potom vsm blagim sreem za izkazano spoštovanje do ranjkega najglobokejšo zahvalo.

Zahvaljujemo nadalje: prečastito duhovščino, preč. gosp. župnika iz Biljane, kurata iz Medane, župnika iz Šlovrenca in čt. gospoda iz Krmína; ogromno število udeležencev iz Trsta, Gorice, Renč in celih Brd; krmínsko županstvo, pevce za krasno petje in vse cenjene vaščane; krmínsko društvo „Austria“ z na čelu krasno zastavo; vse gg. krmínske uradnike, kateri so res poveljevali žalostni sprevod; slavno županstvo iz Medane, katero je z lepim sprejemom dokazalo, kako je cenilo ranjkega; vse gg. pevce, kateri so s tužnim svojim petjem privabili marsikako solzo v oko udeležencem; „Vinarskemu in sadjarskemu društvu“ za prekrasni nagrobni venec; vsem častitim darovalcem nagrobnih vencev, kateri so tudi s spomini pokazali svoje spoštovanje ranjkemu ter slednjič novo pogrebno društvo, katero je z uglednim prirejanjem pogreba res hvale vredno. Vsa čast, izkazana ranjkemu, bila nam je na tem prehudem udarcu velika tolažba, na kar se bodedmo s posebno hvaležnostjo vedno spominjali. Ranjkega priporočamo v blag. spomin in molitev.

Kranj, dne 6. marca 1900.

Žalujoča rodbina Toroš.